

Les consultes per referèndum: Per què no l'eutanàsia?

Ferran Blasi

*És evident que qualsevol forma política -ja es basi en una persona, ja en un sistema de partits, o utilitzi, quan sigui convenient, la consulta directa popular- ha de procurar recollir, de la manera més fidel les opinions i els desitjos del conjunt de la població No volem ara proposar, ni discutir, quins aspectes de la pràctica de cadascuna de les formes, en la circumstància de cada país, però sí que es pot dir que la pràctica de cadascun dels mètodes establerts ha de ser democràtica, en el sentit que les decisions que es prenguin, siguin les millors per al poble, i millor si interpreten els desitjos majoritaris que el conjunt del país, tingui per als assumptes més importants.
Un d'ells es la eutanàsia.*

Sol passar que en la governança de cada poble se solen utilitzar els camins més aptes per a decidir el que hagi de redundar en el major benefici material i moral de cada poble. Per això, agradaria veure partir dels que manen, decisions per a utilitzar mètodes de captar el que pensa i desitja la majoria pel mètode i més segur, i de manera que no calgui crear problemes innecessaris als ciutadans, si no s'encerta. La veritat és que els que coneixen la vida social de la Confederació Helvètica estan sorpresos, i molts admirats, pel costum de sotmetre a referèndum temes que han de redundar en una millor convivència, com poden ser els plans urbanístics o que toquen les llibertats dels ciutadans- i ja no diguem els que han de donar solució a problemes importants.

Òbviament, ja es veu, tenint en compte el treball que aquest sistema de consulta dona, s'ha pensar en ell quan es tracta d'un tema important. I penso que no hi ha assumpte més important que la defensa i el respecte que mereix la vida. I així aquesta matèria, que toca directament els drets humans i ciutadans, mereixeria ser tractat amb el procediment legal que ofereixi més garanties d'encert i no hi ha dubte que una consulta a la totalitat dels ciutadans reflectiria amb més seguretat el desig de la majoria dels ciutadans, sense el perill que per l'equilibri dels interessos dels partits, la resposta a aquesta qüestió fos objecte de cessions i de compensacions, d'interessos professionals i econòmics i de "compadrees".

Suggereixo que al país en què això ocorre es consultin en les lleis fonamentals les condicions perquè es pugui convocar un referèndum i concretament en el cas d'Espanya, s'examinin en la Constitució Espanyola

de 1978, en concret els articles 167 i 168, i que s'estudiï si cabria una consulta com la que s'insinua més amunt per a tenir més seguretat que l'avortament i l'eutanàsia, de la mateixa manera que qualsevol forma d'infanticidi i homicidi, no quedi a la decisió, potser poc representativa que prenguin els partits polítics, o un ministre o ministra, sinó que reflecteixi la voluntat majoritària dels votants del país. I no hi ha dubte que si aquest sistema de consulta ha funcionat, es podrien trobar altres temes –que almenys al principi serien pocs, com alguns relatius a l'ensenyament- per a conèixer amb garanties d'encert la voluntat popular en alguns temes transcendents.

Entre els qui propugnen el respecte a la vida, n'hi pot haver alguns que vegin un inconvenient a l'hora de consultar la voluntat popular o copsar l'opinió pública amb vista a fer un referèndum a propòsit d'una possible llei sobre l'eutanàsia, i és que hi hagués una majoria favorable a ella, i així encara seria pitjor. Tanmateix, això hauria de portar, com més aviat millor, a

Fer una consulta sobre temes tan cabdals com l'avortament i l'eutanàsia evitaria que la decisió la prenguin els partits polítics, o un ministre o ministra, i sense passar pels condicionants, les limitacions, i els compromisos dels partits polítics que són sovint problemàtics.

estudiar a fons el tema, a tots els nivells, molt especialment en els medis acadèmics, eclesiàstics i morals i en els mitjans de comunicació per tal de comunicar a tothom els arguments adequats per a entendre la bona posició en aquests temes. I el mateix hauria de succeir pel que fa a la defensa de la vida, a propòsit de la supressió

de la legislació que admet l'avortament. I el fet que es temi el perill que hi hagi aquesta possibilitat d'aprovar aquestes lleis úniques és un motiu ben poderós perquè s'emprin tots els mitjans per a aconseguir una majoria en favor de la vida, i això es pugui reflectir en un possible referèndum. I encara que succeís que el resultat del referèndum no fes variar substancialment el resultat de la consulta, sempre podria servir perquè molts ciutadans evitessin o resolguessin un cert problema de consciència. Ells expressarien el seu vot d'acord amb els principis ètics encaminats a defensar la vida, i el seu vot en aquests temes no hauria de passar pels condicionants, les limitacions, i els compromisos dels partits polítics que són sovint problemàtics.

Una reflexió final

Una de les característiques de la nostra civilització, a la qual s'ha arribat després de mil·lennis de reflexió personal, ha estat l'actitud davant la vida – la pròpia i la dels altres-, pel que fa als drets i obligacions sobre el respecte que mereix, i que s'ha concretat en uns drets i deures que genera, tant en relació amb un mateix com amb els altres. A això ha contribuït l'ajuda d'un

magisteri al qual han contribuït els pensadors que han valorat les més diferents manifestacions de la cultura humana o els que, d'alguna manera s'han considerat portaveus de preteses, o reals, expressions d'alguna voluntat transcendent, veritable o suposada, com la que s'ha expressat en les religions més conegudes.

El resultat de la valoració d'aquestes experiències i reflexions hauria estat divers, pel que fa al respecte a la vida. Aquest s'ha manifestat d'una manera condicional –quan s'ha tingut com una resposta adequada davant un perill de la vida personal o col·lectiva, per part de qualsevol persona humana-, i s'ha considerat com a tal la legítima defensa, amb diverses formes que han arribat a l'aplicació fins i tot d'una pena màxima que ha pogut arribar fins a la mort de l'injust agressor per part de la legítima autoritat. Però en els nostres dies va creixent la convicció que cal arribar a un respecte incondicional a la vida humana, rebutjant tot atemptat voluntari a la vida.

En cada època, en cada civilització, i segons les exigències de la vida social, aquesta actitud davant la vida, la vida humana, la pròpia i la dels altres, ha estat objecte d'uns deures i drets, que van des d'una prohibició expressada un el 5a precepte del Decàleg que Moisès va dictar al poble jueu –el de No mataràs-, i a través d'ell, ha passat al cristianisme i al patrimoni ètic i cultural del món. Expressió d'aquesta creixent estimació per la defensa de la vida s'ha fet palesa en la *Declaració Universal del Drets Humans*, que en el article 3 diu que tot individu té dret a la vida, a la llibertat i a la seguretat de la seva persona. Aquest respecte incondicional a la vida és també present en els ensenyaments del Papa actual, Francesc, sobre tot en l'encíclica *Fratelli tutti*.

Expressa o implícitament, hem pogut considerar que aquestes normes de conducta es relacionen amb un entramat de drets i obligacions, propi de la justícia –el deure de donar a cadascun el seu- i ens adonem que per definició aquestes actituds es complementen en els uns i els altres, de manera que els drets propis porten amb si obligacions dels altres, i els deures d'un encaixen amb els drets dels altres. Amb tot, no tots han estat d'acord, al llarg de les èpoques, a determinar quins són els drets recíprocs, i en aquest sentit cal tenir en compte que es donen alguns factors que condicionen les respostes, o varien, segons els sistemes de pensament i de convivència, i el perfeccionament de la cultural, amb el del cultiu del pensament, en el camp de l'ètica i del dret.

Quan es dona una perspectiva -que s'ha fet realitat majoritàriament en totes les èpoques- en la qual entra Déu, un Creador, que, a més és Pare i Senyor, i Legislador que imposa, o proposa, els drets i obligacions que siguin més convenients per a la vida social, i un d'ells és el deure de conservar tota

vida, la pròpia i la dels altres, que procedeixen d'aquell Legislador, que és la Causa de tot i per tant totes les vides li pertanyen, i així, són inacceptables, tant el suïcidi -la mort pròpia causada per un mateix- com el fet d'autoritzar a un altre per a executar aquest desig. Déu té tots els drets, que certament es tradueixen a fer el bé a les seves criatures, i les obligacions les hi ha imposat ell mateix lliurement, per al bé d'aquestes criatures –que són els seus fills i filles, i súbdits- i entra en elles la de conservar unes vides que han de contribuir al bé de totes les altres, en una convicció que hauria de ser creixent que la vida, a més, és un bé que ha de contribuir al desenvolupament de tots els valors del món.

El Creador i Legislador, encara que no tingui pròpiament deures que siguin exigibles per uns altres, sí que són obligacions sui generis, mogudes per l'amor lliure que té a les criatures, i es concreten en els propòsits que s'han convertit en promeses de dons per al bé de les criatures intel·ligents, que són imatge seva. I es pot dir que les criatures humanes tenen el dret, que han rebut bondadosament, gratuïtament de Déu a impedir que ningú injustament els llevi una vida que han rebut de Déu. En les criatures sí que són equivalents i paral·lels els drets i obligacions que una altra part tenen en aquesta matèria per a conservar la pròpia vida i per a respectar la dels altres. Es podria dir que és com un contracte dels quals s'han anomenat d'adhesió, en els quals la part més important –com fan els organismes administratius en la lletra petita que es posa en els contractes que es signen amb ell.

Tot això porta a la convicció que cap persona humana, ni autoritat humana o religiosa pot llevar directament la vida a ningú. En tot cas és el Déu Creador, Legislador o Consumador, l'únic que pot llevar, en la seva Providència o Voluntat, una vida humana –o moltes-, com ara s'està comprovant que ocorre amb una pandèmia d'efectes mortals, I no sabem si això està succeint per a conscienciar al món del pas enrere que constitueixen per a la cultura i la justícia, i també per a la riquesa o l'economia certes maneres de llevar inadequadament, injustament, criminalment, la vida –la pròpia o la dels altres- amb la mal anomenada eutanàsia –l'acceleració voluntària de la mort amb l'excusa d'evitar el dolor- o la pràctica de l'avortament, també el voluntari, que és sempre un infanticidi anticipat.

---

¹Doctor en teologia i periodista.